

INSTRUKS OM OPERATIVT SAMARBEID MELLOM POLITI/PÅTALEMYNDIGHET, SKATTEETATEN OG NAV

1. Bakgrunn og formål

Instruks om operativt samarbeid ble gitt 24. oktober 2006 og revidert 24. mars 2010. Den har sammenheng med samarbeidsavtale 15. august 2005, sist revidert dagens dato.

Instruksen gir retningslinjer for det operative samarbeidet mellom politi, påtalemyndighet, Skatteetaten og NAV. Målsettingen er å videreutvikle og styrke relasjonene mellom etatene for å sikre høy kvalitet, effektivt samarbeid og enhetlig praksis.

Ved denne revisjonen er det foretatt enkelte endringer som skal bidra til å sikre klare ansvarsforhold i samarbeidet, god rolleforståelse, notoritet og ivaretagelse av objektivitetskrav i etterforskningen.

2. Generelt

2.1 Løpende kontakt utenom straffesak

Etatene skal ha nødvendig kjennskap til hverandres funksjoner, roller, rettslige rammer og generelle rammebetingelser. Dette forutsettes utviklet og ivaretatt gjennom samarbeidsmøter, seminarer, regionale samarbeidsavtaler på politidistriktsnivå, hospiteringer m.m.

2.2 Ansvarsforhold

Ansvar for etterforskningen og påtalespørsmål, herunder bruk av rettsmidler, tilligger påtalemyndigheten, mens ansvaret for forvaltningssak og -vedtak tilligger Skatteetaten/NAV.

2.3 Tverrfaglighet

Samarbeidet mellom etatene skal være tverrfaglig, slik at både juridisk, politifaglig og revisjons-/økonomifaglig kompetanse bidrar til å sikre høy kvalitet og effektiv ressursutnyttelse.

3. Samarbeid i straffesaker

3.1 Nye mulige straffesaker

Det skal etableres møteplasser på operativt nivå i hvert politidistrikt, hvor etatene skal være representert. Her skal Skatteetaten og NAV løpende orientere om saker de anser aktuelle for etterforskning, og i samråd med påtalemyndigheten avklare om forholdet skal forfølges strafferettslig, administrativt eller både strafferettslig og administrativt, jf. prinsippet i forvaltningsloven § 47 første ledd.

Avdekker politiet lovbrudd innenfor Skatteetatens eller NAVs områder, skal Skatteetaten/NAV orienteres og etatene bli enige om sporvalg, jf. straffeprosessloven § 229 tredje ledd.

3.2 Samarbeid under etterforskningen

Det skal tilstrebes et aktivt samarbeid mellom Skatteetaten/NAV og politiet i alle straffesaker hvor det er hensiktsmessig, herunder ved forberedelser og gjennomføring av avhør og øvrige etterforskingsskritt.

Så snart etterforskning er besluttet igangsatt, skal det tas stilling til om bistand fra Skatteetaten/NAV er ønskelig, og på hvilken måte samarbeidet skal foregå.

Samarbeidet kan prinsipielt skje på to ulike måter:

- 1) Rådgivning og annen bistand samt utveksling av informasjon innenfor gjeldende rettslige rammer for taushetsplikt

Det skal sikres notoritet om bistanden og informasjonsdelingen. I saker med omfattende samarbeid inngås skriftlig avtale om rammene for bistanden. Reglene om utveksling av informasjon er beskrevet i Nasjonal veileder om informasjonsdeling mellom kontrollorganene, politiet og private.

- 2) Medarbeidere fra Skatteetaten/NAV inngår som en del av etterforskningsgruppen og arbeider under ledelse av påtaleansvarlig

I slike tilfeller inngås alltid skriftlig avtale om samarbeidet. Avtalen skal inneholde navn og stilling på aktuell(e) medarbeider(e), vedkommendes eventuelle befattning med saken hos Skatteetaten/NAV, hva slags bistand som skal gis (f.eks. generell etterforskning, særskilte undersøkelser og/eller bistand ved domstolsbehandling), bistandens omfang og varighet. Det skal også fremgå at man som deltager i etterforskningsgruppen er underlagt straffeprosessens regler, herunder det særlige straffeprosessuelle objektivitetskrav nedfelt i straffeprosessloven § 55 fjerde ledd og § 226 tredje ledd. Det påligger den påtaleansvarlige et særlig ansvar for løpende å kontrollere at etterforskningen tilfredsstillende dette kravet.

Skatteetaten/NAV skal stille nødvendige ressurser til disposisjon i den enkelte straffesak. Erfaringsvis er det av hensyn til saksfremdrift og kvalitet i etterforskningen hensiktsmessig at de som utfører forvaltningsmessige eller strafferettslige undersøkelser på etterforskningsstadiet i en konkret sak, følger saken fra begynnelse til slutt så langt det er mulig.

3.3 Påtalevedtak

Skatteetaten/NAV skal som hovedregel konsulteres før påtalevedtak treffes. Det skal alltid gjøres når påtalevedtaket vil bygge på et faktum som avviker vesentlig fra det anmeldte forhold – eller fra det/de forhold hvor det har vært etterforskingssamarbeid – eller vedtaket går ut på henleggelse. Når Skatteetaten/NAV konsulteres om en mulig henleggelse, skal det også drøftes om det er aktuelt å overføre saken etter straffeprosessloven § 71 c. Påtalevedtak tilsendes Skatteetaten/NAV til orientering straks det er forkynt/meddelt den anmeldte.

Den endelige beslutning om bruk av sanksjon, enten i form av vedtak om administrative sanksjoner eller ved utferdigelse av forelegg/tiltale, treffes av de beslutningsansvarlige i Skatteetaten/NAV og påtalemyndigheten. Endelig vedtak – uansett sporvalg – vil således ikke

representere noen felles beslutning fra de respektive etater, og de aktuelle vedtak vil ikke utløse noe felles ansvar, verken formelt eller reelt.

3.4 Hovedforhandling/ankebehandling

Påtalemyndigheten skal kontakte vitner fra Skatteetaten/NAV i god tid før rettsforhandlingene begynner.

Det må vurderes om hovedforhandling og ankebehandling skal gjennomføres med bisitter fra Skatteetaten/NAV. I så fall inngås det avtale om dette, jf. punkt 3.2.

3.5 Dom

Skatteetaten/NAV skal informeres om dom så tidlig som mulig og tilsendes kopi.

3.6 Anke/tilsvar

Skatteetaten/NAV bør gis anledning til å uttale seg om hvorvidt dommer bør ankes. Det vil ofte være naturlig at Skatteetaten/NAV også konsulteres ved utarbeidelse av tilsvaret ved anke fra domfelte.

3.7 Evaluering

Den løpende kontakt og samarbeidet knyttet til enkeltsaker skal evalueres i det regionale samarbeidsmøtet.

4. Revisjon

Behovet for revisjon av instruksene vurderes av Det sentrale samarbeidsforum.

Oslo, 2. april 2019

Tor-Aksel Busch
riksadvokat

Benedicte Bjørnland
politidirektør

Sigrun Vågeng
arbeids- og velferdsdirektør

Hans Christian Holte
skattedirektør